

PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 2., šte. 10 - Cena 4 lire

TRST, četrtek 21. februarja 1946.

Uredništvo in uprava: Via Carducci 6
telef. 82-50 — Rokopisi se ne vračajo

Resnici na ljubo

Pri kolektivnih in medznih pogajanjih so delodajalci vedno trdili, da se morajo uveljaviti delovni pogoji, ki veljajo v Italiji. To svojo zahtevo so podpirali s tem, da je tržska industrija bolj odvisna od italijanskega.

Te trditve niso za nas nove. Mi se dobro zavedamo, da so delodajalci večino politično in idejno usmerjeni k Italiji in da skušajo tudi gospodarsko vplivati na to, da bi dokazali italijansko pripadnost Trsta. Oni niso samo nacionalistično orientirani k Italiji, marveč so za časa fašizma presmerili tudi ekonomsko politiko Trsta k Italiji. To preusmerjanje je drago plačalo tržsko delavstvo in ga posebno občuti tudi danes. Njihova nacionalistična in šovinistična politika nam je znana tudi po zadržanju Juljskih sindikatov, katere oni podpirajo. Želimo postaviti v tem članku stvari na svoje mesto in prikazati našemu ljudstvu, na čemu slonijo te trditve.

Predvsem je jasno, da naša industrija ni odvisna od italijanske industrije, marveč so naša industrijska podjetja odvisna od sedanjih svojih central, kar se je zgodilo za časa italijanske okupacije, posebno za časa fašizma. Sedaj se ti gospodje bojijo ljudske oblasti in marsikateri od njih beži iz strahu pred ljudskimi sodišči. Njihovo delo za časa fašizma in podpiranje italijanske imperialistične politike jim grize vest. Ne želijo si rešiti samo svoje kože, ampak tudi polne malhe.

Uveljavljanje raznih nacionalističnih in šovinističnih tendenc je mogoče danes le pod pogoj, kot so sedaj pri nas v veljavi. Prerado se pozabljajo, kdo so bili finančni fašističnega imperializma in gospodarskega uničevanja vsega tržskega založja, za katerim so stremeli.

Očitna laž je, da je naša industrija kot taka odvisna od italijanske industrije. Res je pa, da je italijanski kapital v Trstu popolnoma enoten z italijanskim. Saj to je vendar plod italijanske splošne politike za časa vseh 27 let ne samo političnega, marveč tudi gospodarskega in narodnostnega zatiranja. Naši domači kapitalisti se skušajo upirati ljudski volji v upanju, da bo do demagorije in se s tem izognili svoji odgovornosti. Zavedati pa se morajo, da jim to stoji na glavi in v nov dokaz protijudskega delovanja.

Mi imamo odprto oči tudi na gospodarskem polju, ne samo na političnem. Zavedamo se podtalnih akcij, budno pazimo in odkrivamo naših delavcev, kje in kaj se skriva pod raznimi paragrafi, s katerimi skušajo prikriti, v učen obliki, svoje podelne namene.

Ker se zavedamo njihovih namenov, nam to tudi lahko uspeva. Saj se poznamo!

Evo, v čem je prevara.

Da bi dokazali kako pripada Trst k Italiji, hočejo to uveljaviti tudi s paragrafi. Da bi zvenelo ime »Italija«, so pripravili pogajati se mesece in mesece, špekulirali na lakoti naših delavcev in nato dokazali, da pripada Trst k Italiji.

V resnici so pa dokazali sledeče:

Za časa italijanske okupacije pred fašizmom, v dobi fašizma in kasneje, je bila orientacija tržskega kapitala k Italiji nujna, saj Trst ni imel založja. Da bi se ohranil se je moral združiti z raznimi »IRI« in se je na ta način navezal na velike italijanske truste. Tako je postal ta kapital središče v rokah državne fašistične politike, ki je vendar morala stremeti za imperializmom, da bi si lahko zaščitila življenje. To je bila nujna gospodarska posledica, ki se je popolnoma ujemala s fašističnimi cilji. Zato tudi ni potrebno, posebej dokazovati, kako so bile fašistične tendence podobne, tendence združenih denarnih močev. Danes se to nadaljuje ter predstavlja nujne pogoje za iste posledice, ki so nastale v prejšnjih dobah. Te posledice so bile vojne nesreče, katere lahko pričakujemo tudi v bodoče, če bi slučajno zmagala njihova kriza.

S svojim dokazovanjem odvisnosti tržske industrije od italijanske so nam oni lahko dokazali da so se odšli v Italijo njihovi kapitali, komande njihovih kapitalov, ali nikakor niso mogli dokazati da tržsko delo odvisi od italijanskega tržišča. Tržišče je tu, pripada Trstu, tržskemu založju in svetovnemu tržišču. Surovine prihajajo iz tržskega založja. Ladjedelnice lahko delajo za Rusijo, Balkan, Podonavje, Turčijo, Skandinavijo, Anglijo Ameriko, itd., ali ne za Italijo, Italija, kot porazena imperialistična sila bo kontrolirana in se ne bo smela oboroževati. Italijanska trgovska mornarica bo ravno tako kontrolirana in ne bo imela prostega samostojnega življenja.

Italija je v mednarodnem pogledu porazena in finančno tako podjamljena, da ji bodo odveč celo njene industrije za notranjo uporabo. Trst bi ji bil le v breme in bi ji onemogočil škoditi kot nevaren konkurent, razen če izvajamo slučaj, da se katera druga sila poslužuje italijanskega posredovanja in njene industrije v svoje osebne svrhe.

Zato je sedaj popolnoma razumljivo vrenje ki ga opažamo med našimi delavci, ki so prekinili pogajanja o kolektivnih pogodbah. Ta nezadovoljstva delavstva izvirajo iz tega ker ni soglasnosti med ljudskimi težnjami in politično-ekonomskimi cilji delodajalcev.

Interesi delavcev in delodajalcev so preveč nasproti, čim več žuljev in lačnih, zaslužnih delavcev bo med proizvodnimi silami, tem bolj melke bodo roke delodajalcev in mastnejši njihovi obroki. To dejstvo je jasno vsakemu našemu delavcu v vsaki stroki. Zato je cilj delavstva deliti z vsakim rojakom in sodelnikom tako žulje kot masloče. Tudi politično hočejo sodelovati naši delavci ker se zavedajo da imajo na to pravico. V prvi vrsti pa zahtevajo sodelovanje v gospodarskih vprašanjih kot so za to dozorili v politični in vojaški borbi proti fašizmu ter v sedanjih borbi proti ostankom fašizma.

Iz federativne ljudske republike Zasedanje odbora zdravstvenih delavcev Jugoslavije v Beogradu Pripravljalna dela za pomladansko setev

Beograd (Tanjug) — Prvič po osvoboditvi se je vršilo plenarno zasedanje odbora zdravstvenih delavcev in namestencev Jugoslavije, ki so mu prisostvovali delegati iz vseh ljudskih republik.

Tajnik glavnega odbora dr. Dragan Jovanović je predložil poročilo, v katerem je povzel pregled zdravstvenih prilik v stari Jugoslaviji ter naloge, pred katerimi stoji sedaj zdravstvena služba. V svojem poročilu je Jovanović poudaril, da so v bivši Jugoslaviji gospodujoči krogi posvečali zelo malo pozornosti problemu javnega zdravja. To je bila zasebna stvar vsakega posameznika. Zaradi tega je bil zasebni sektor zdravstvene službe zelo razvit, državne ustanove pa so ustanovljali brez načrta in brez sposobnih kadrov. Poleg tega ni bilo rednih stikov med temi ustanovami, kar je celotni položaj še mnogo poslabšal.

Govorec o nalogah, ki stoje danes pred zdravstveno službo, je dr. Jovanović poudaril, da je zlasti potrebno zagotoviti zdravniško pomoč delovnim množicam in dvigniti splošno stanje zdravstvene službe. Nato je dr. Jovanović govoril o sedanjem zdravstvenem stanju v Jugoslaviji. Med tem ko je v vzhodnih delih države umrljivost otrok niska in znaša v Sloveniji 11%, znaša v Makedoniji 17%. Umrljivost zaradi tuberkuloze je 7,2%, v Makedoniji pa prav tako 17%.

V Jugoslaviji je vojna uničila do 90% postelj v bolnicah, število obolenih pa se je štirikrat povečalo.

Plenarno zasedanje nadaljuje z delom.

Beograd (Tanjug) — Ljudske oblasti po vsej Jugoslaviji posvečajo veliko pozornost pripravljalnim delom za pomladansko setev, tako da bo to leto izvedena popolnoma ob pravem času. Vse ljudstvo je bilo v ta namen mobilizirano, tako da ne bo ostal niti najmanjši kosček zemlje neobdelan.

Velik del plodne površine bo obdelan s traktorji, ki jih bodo dale ljudstvo na raz-

polago strojne in traktorske postaje, ki so jih vzpostavili v vseh delih Jugoslavije. Traktorji ne bodo obdelovali samo državnih, temveč tudi številna privatna posestva, kajti kmetje kažejo nagnjenje k združništvu in obdelovanju zemlje s stroji. Eden izmed najvažnejših problemov letošnje pomladne seve je vprašanje semen. Zaradi lanske suše so kmetje v nekaterih pokrajinah ostali brez semen.

Vojvodina je najbogatejša z žitnim semenom, tako da ne bo krila samo lastnih potreb, temveč tudi potrebe ostalih pokrajin s 1500 železniškimi vagoni raznih semen. V Vojvodini bodo posvetili posebno pozornost gojenju industrijskih rastlin. Načrt predvideva, da bodo posejali večje površine z industrijskimi rastlinami kot pred vojno. Tako bo letos 62.000 ha posejanih s sončnico, mi 25.000 ha s sladkorno peso in 2000 ha z repico.

O nalogah poljedelske proizvodnje

BEograd — Minister za poljedelstvo v zvezni vladi Vasa Čubrilovič je objavil članke o nalogah poljedelske proizvodnje v letu 1946.

V svojem članku poudarja Čubrilovič, da so jugoslovanski narodi že preteklo leto napravili velike napore za obdelavo čim večje količine živil.

Suša, kot se je ljudstvo ne spominja v zadnjih 50 letih, je nepričakovano zmanjšala plod teh naporov.

Naloga poljedelca je v letu 1946, doseči delo iz leta 1939. Tistega leta je Jugoslavija posajala z žitom, industrijskimi rastlinami, zelenjavo in krmo nad 7,5 milijonov ha.

Minister Čubrilovič poudarja velike težave, ki ovirajo uresničitev vseh nalog, kot posledica velikega opustošenja in poudarja, da je potrebno, da se v letu 1946, doseže delo iz leta 1939.

Doslednost delovnega ljudstva V borbi za svoje utemeljene pravice

V četrtek 15. t. m. so meli svoj sestanek vsi vodilni organi delavcev lesne stroke v ulici Conti 11.

Tov. Kralj je pojasnil zbranim tovarišem, kako je prišlo do meznega sporazuma, ki je splošno veljaven, ne obvezuje nobene stroke posebej, ker mora vsaka stroka zaključiti poseben sporazum. Splošni sporazum vsebuje le načela in okvirne pogoje. Vendar predstavlja veliko žrtev od strani delavcev, ker so delavski zastopniki morali pod pritiskom delodajalcev in ZVU popustiti.

Z delodajalci ni bilo mogoče doseči sporazuma, ker so zastopniki delavcev lesne stroke zahtevali doklade, ki so veljale že za časa nemške kolektivne pogodbe l. 1944. Če so delodajalci priznali delavcem te pravice, je bilo to zato, ker so jim priznali tudi delovno sposobnost. Delavci pa danes ne morejo odstopati od že doseženih pravic in sprejeti slabše delovne pogoje.

Delodajalci so to odbili. Velel tega se so tudi pretirala vsa pogajanja ter je potrebno, da se določi način za nadaljnji postopek.

Delavci tudi terjajo, naj se razvstitev delavcev po raznih delovnih razredih izvrši v sporazumu med delavskim odborom podjetja in upravo tovarne. Jasno je, da delavci ne morejo pristati na to, da delodajalec sam odloča o meznih razvstitvah svojih namestencev, ker bi v tem primeru odločal tako, kot gre samo njemu v prid, ne pa po načelih pravičnosti in objektivnosti.

Poleg tega je važno tudi vprašanje menz. Delodajalci po večini ne dajo hrane svojim delavcem, kar je sicer v navadi skoraj v vseh strokah in podjetjih. Zato je potrebno prisiliti vsa podjetja, da ustanovijo menze in dajo hrano svojim delavcem pod enotnimi pogoji. Tudi to naležijo sindikalni zastopniki na velike težave pri pogajanjih z delodajalci, ki smatrajo, da so dosežili zmago z meznim sporazumom z dne 1. februarja t. l. Menijo, da jim daje ta sporazum pravico, odločiti delavcem to, kar jim pripada.

Če bo potrebno, se bodo delavci poslužili tudi vseh borbenih sredstev za doseg svojih pravic. Delodajalci izjavljajo, da sporazum z dne 1. februarja izključuje vsako možnost izboljšati delovne pogoje. Oni se kreivito držijo tega sporazuma, če tudi priključijo za do delavske zahteve upravičene. Izjavili so obenem, da bi bili pripravljeni na koncesije, ali da tega ne morejo storiti zato, da ne bi dali drugim strokam možnost terjati enake priobitke. Tudi zato so bili delavski zastopniki prisiljeni pretrgati pogajanja.

Soglasno je bil sprejet sledeči

KRATKE VESTI

Washington (AFP). Senatna komisija za delo je odobrila načrt zakona, ki določa minimalno mezo na 60 centov na uro. Predlog bo v ponedeljek predložen senatu.

Rouen (AFP) — Pristaniški delavci v Rouenu, ki so se zbrali na množičnem zborovanju, so po poziv Splošne konfederacije dela sklenili, da ne bodo nakladali tovorov, ki so namenjeni v Španijo, vse dotlej, dokler Francova vlada ne bo pustila na svojo bodo republikance, ki so v španskih ječah.

Pariz (AFP) — Ministrski svet, ki se je sestel 15. februarja, je sprejel predlog filančnega ministra glede pospešitve zaplame vojnih dobikov.

Los Angeles (AFP) — Predstavniki filmskih podjetij in delegati delavcev so se v petek štiri ure posvetovali, ne da bi mogli doseči rešitev, ki bi preprečila stavko, napovedano za ponedeljek.

Filmske družbe kategorično odklanjajo povišanje plač.

dnevni red

Skupščina delavcev lesne industrije, po poročilu upravnega odbora Enotnih sindikatov za to stroko

obsoja

zadržanje organizacije delodajalcev, ki so odbili vse, popolnoma upravičene zahteve delavcev, kar je povzročilo pri pogajanjih za doseg kolektivne pogodbe te stroke lom

ugotavlja

nujno in neodložno potrebo, da se doseže mezni sporazum, ki naj bi, v nasprotju s prejšnjim, vsaj deloma zagotovil in jamčil, da ne bodo delavci spet zabredli v tako moralno in materialno stanje, kot se je dogajalo že v preteklosti. Zato

zahteva

1. Naj se vrši razredna razvrstitev delavcev sporazumom med upravo podjetja ali njenim zastopnikom in tovarniškim odborom.

2. Naj se priznajo povišanja, ki so bila dosežena s pogodbo z dne 6. novembra 1944 in naj se pričrnujejo v celoti mezdiam, ki so predvidene v splošni mezni pogodbi z dne 1. februarja 1946.

3. Naj se uredi vprašanje menz v podjetjih, kjer so že ustanovljene, posebno pa, kjer jih še ni. Menze morajo biti urejene po enotnem načrtu.

Zato se daje poverilnica sindikatom lesne stroke, naj ukrene vse, kar je potrebno za doseg omenjenih ciljev. Pri tem naj se vodilni organi poslužuje tistih sredstev, ki jih smatra za najuspešnejša, trdeč, da bo na vsak način podpiral z vsemi sredstvi njegovo delo, da bi se problem rešil čimprej, na najpovoljnejši način.

Trst, 15. februarja 1946.

Kako postopajo s člani Enotnih sindikatov

Organizacija našega delavstva, Enotni sindikati, budno pazi in ščiti materialne in moralne interese svojega članstva. To dokazuje tudi žalosten dogodek, ki se je pred kratkim pripetil v Trstu. Ob tej priliki je delavce Coslovich postal žrtev neke delodajalke in pristaniške policije in sicer samo zato, ker je bil ta delavec član Enotnih sindikatov.

Tov. Andrej Coslovich je bil že več let zaposlen kot vrtnar pri gospoj Ani Maramaldi. Približno pred enim mesecem je gospa Maramaldi predložila svojem namestencu Coslovichu pogodbo na podlagi katere naj bi obdeloval polje, ki obsega približno en hektar. Pogodba nikakor ni bila v skladu s sedaj veljavnimi predpisi.

Enotni sindikati so bili o temu obveščeni. Povabili so v svoje urade gospo Maramaldi z namenom, da bi se stvar razčistila. Med tem je bil Coslovich poklican v urad pristaniške policije v ul. S. Nicolo 6, kjer so ga med drugim tudi vprašali h kateri sindikatni organizaciji pripada. Ko je povedal, da je član Enotnih sindikatov in mu dejali, da so Enotni sindikati fašistična in slovanofilska organizacija.

Zato so Enotni sindikati smatrali za potrebno razčistiti položaj potom Uraza da delo, ki naj bi interveniral in rešil zadevno vprašanje, da bi se s tem preprečilo nadaljnje komplikacije. V uradih pristaniške policije se je predstavil tudi zastopnik Enotnih sindikatov, ki je bil pooblaščen da razčisti zadevo. Najprej so ga skušali zastrašiti in mu priporočili naj odstopi od svojega nasvicer priznati, da je kadil na ulicah, ali pa

ia, da je treba vse pomanjkljivosti nadomestiti s še povečanimi napori, racionalno izrabo delovne sile, udarnimi mostvi ter uvedbo načrta in discipline v svo poljedelsko proizvodnjo.

V ta namen so podvzeli vrsto organizacijskih ukrepov, kot so: povečanje števila traktorjev in strokovnjakov, bolj racionalno izrabljanje strojev in strojnih močev v privatni posesti, sestava sešene komisije, načrtna organizacija preskrbe, razdeljevanja semen itd.

Setev ozimnice v jeseni 1945. je bila zelo usodna kljub pomanjkanju semen. Zita je bilo posejanega kot v mirnem času in če bo žetev dobra, bo dovolj zita za preskrbo vse dežele.

Čubrilovič poudarja, da Jugoslavija v letu 1947. ne bo mogla računati na pomoč v živilih, ki jo je dobila preteklo leto in jo dobiva to leto od zaveznikov in pravi, da mora Jugoslavija v tem letu zasotviti preskrbo prebivalstva z lastnimi proizvodi.

Čubrilovič zaključuje: »Da bi to dosegli, je potrebno dodatno k že podvzetim ukrepom aktivirati vse množične organizacije, ustanove in mladino. V polni meri moramo izrabiti vsakega moža, stroj in živinco pri setveni kampanji. Če bomo delali na ta način, se nam v letu 1947. ni treba bati lakote.

Kdaj bomo dosegli razumevanje? Resno stanje, v katerem se nahaja delovno ljudstvo, se mora izboljšati z hitrimi in doslednimi ukrepi

Odgovorni upravitelji v naši pokrajini ne razumejo in ne morejo razumeti življenjskih potreb delovnega ljudstva. Nimajo pač onega zanimanja, kakršnega bi morale imeti ustanove, katerih naloga je upravljanje javnega življenja.

Ponovno smo občutili vse zlo raznih ukrepov ali pa smo trpeli radi pomanjkanja ukrepov, ki bi jih morala po našem skromnem pojmovanju podvzeti solidna uprava. Vse to zelo žali demokratsko razpoloženje ljudstvo in mu hkrati onemogoča normalni razvoj življenja ter povzroča, da se gmotni položaj ljudstva stalno slabša.

Tako je na primer vprašanje brezposelnosti zelo resno vprašanje in je v naši pokrajini zelo pereče izključno le zaradi gospodarske nedelavnosti. To vprašanje povzroča veliko skrb pri onih, ki se zavedajo tega obupnega položaja in razumevajo vse vzroke ter posledice takih prilik.

Poudariti moramo, da razni dogovori in ukrepi ne smejo nikdar biti zgolj pisana beseda in sredstvo za pomirjenje. Če hočemo biti iskreni in pravi borci pri ustvarjanju boljših življenjskih pogojev za skupnost, tedaj moramo skrbeti, da vsi ukrepi dosežejo svoj namen. Vsaka drugačna rešitev pomeni tulo, ki noli v sebi vzroke nadaljnjim komplikacijam in nesporazumom. Zato smo bili in bomo vedno proti polovičarskim rešitvam.

V naši zadnji številki smo objasnili položaj, ki je nastal po tržskem meznem sporazumu zaradi nekaterih ukrepov, ki resno ogrožajo prej omenjeni sporazum. Pojasnili smo tudi vzroke, zaradi katerih je tajništvo Enotnih sindikatov odločilo svojega zastopnika pri Pokrajinskem posvetovalnem odboru za socialne zadeve o okviru anglo-ameriške vojaške uprave.

Nujno je, da celotno današnje stanje osvetlimo še iz drugega vidika. S tem v zvezi je skupščina vodilnih organov Enotnih sindikatov na svoji plenarni seji z dne 2. t. m. izglasovala resolucijo. Namen te resolucije je, da bi se pravosodno preprečilo razrednotenje draginske doklade. Ta nevarnost grozi, saj cene živilskim potrebščinam stalno naraščajo. Zlastno je sicer, da je prišlo do te nevarnosti, zlasti, ko pomislimo, da so delavski zastopniki dosegli draginski doklado z velikimi težavami.

Zato so Enotni sindikati predlagali naj se ustvarijo komisije, ki bi jih sestavljalo ljudstvo zaradi:

1. stvarne kontrole nad SEPRAL-om;
2. a) kontrole cen pri nabavi in prodaji na debelo.
3. a) kontrole nad izdajanjem živilskih izkaznic.
- b) ugotovitev, da se vrši delitev potrebščin v samih in količini, ki je določeno v samih živilskih izkaznicah.
4. odločne borbe proti črni borzi in spekulativstvu.

Pisanje našega lista je konstruktivno ker izraža ljudsko voljo.
Konstruktivno pa je le za onega, ki upošteva to ljudsko voljo.
Primorska delavska enotnost je in bo ostala le ljudsko glasilo in se bo vedno pokoravala izključno zahtevam svojih članov.

Zahteve svetovne sindikalne federacije pred skupščino ZN. Sovjetska delegacija podpira upravičene težnje Govor tov. Gromika o tem vprašanju

London, (Tass) — Ko je glavna skupščina ZN razpravljala o poročilu, ki ga je predložil odbor št. 1 o zahtevi svetovne sindikalne federacije po predstavitvi v socialnem in gospodarskem svetu, je sovjetski delegat Gromiko dejal v svojem govoru: »Sovjetski delegaciji se zdi, da je vprašanje, o katerem razpravlja današnje mednarodno zasedanje glavne skupščine, zelo važno. Želim bi opomniti delegate, da je sovjetska delegacija že od vsega početka razpravljanja o vprašanju, ki ga je postavila svetovna sindikalna delegacija glede udeležbe njenih predstavnikov pri delu varnostnega in socialnega sveta, zavzela do teh zahtev naklonjeno stališče.

Sovjetska delegacija je vedno vztrajala, da je treba te zahteve ugoditi, kjer jo smo imamo za popolnoma upravičeno. Predložili smo najprej glavni skupščini, kasneje pa odboru št. 1 v pretrtes sledeči predlog o tej zadevi:

»Glavna skupščina je ob pretrsetanju vprašanja, ki ga je postavila svetovna sindikal-

na federacija glede sodelovanja njenih predstavnikov pri delu gospodarskega in socialnega sveta, sklenila priporočiti gospodarskemu in socialnemu svetu, naj povabi predstavnik svetovne sindikalne federacije k udeležbi v svetu v posvetovalnem svojstvu.

Med razpravljanjem o tem vprašanju v glavni skupščini in nato v odboru št. 1 so nekateri delegati zavzeli stališče, ki se razlikuje od jasnega in preprostega stališča sovjetske delegacije. Glavni govorniki teh delegacij so bili:

Prvič, so te delegacije ugovarjale, da bi se dala predstavnikom svetovne sindikalne federacije možnost za sodelovanje pri delu gospodarskega in socialnega sveta v posvetovalnem svojstvu. Primernejša se jim je zdelala manj jasna formula, ki določa samo možnost sprepaševanja za svet. Sodelovanje v posvetovalnem svojstvu je prav tako oblika popravevanja za svet, toda jasna in učinkovita.

Drugič, so nekateri delegatje, med njimi ameriški in britanski, predlagali, naj se zahtevi svetovne sindikalne federacije ugodijo samo, če bodo hkrati objavljene k sodelovanju v svetu na isti osnovi tudi nekatere druge mednarodne in narodne nevladne organizacije. Poudarjeno je bilo, da bi svet predvsem moral pripustiti take organizacije kot ameriška federacija dela in mednarodna zadrzna zveza.

Omembe vredno je, da je bil od vsega početka način predlaganja teh organizacij ultimativnega značaja. Rekli so nam: Ali sprejmete sklep, ki bi ugodil našim zahtevam, ali pa ne sprejmemo svetovne sindikalne federacije. Ali sprejmemo svetovno sindikalno federacijo, ameriško federacijo dela in mednarodno združeno zvezo, ali pa ne bomo dovolili nobeni sodelovati pri delu gospodarskega in varnostnega sveta.

Sovjetski delegaciji se zdi ta ultimativni način postavljanja tega vprašanja neupravičen. Zaradi tega se ne more strinjati z načrtom resolucije, ki jo je predlagal odbor št. 1. Sovjetska delegacija ne more sprejeti sklepa odbora, ki bi, ko bi ga sprejeli, pomenil:

1. da bi zahtevi svetovne sindikalne federacije, da se ji za možnost sodelovati pri delovanju gospodarskega in socialnega sveta v posvetovalnem svojstvu, ne bilo ugodeno;

2. da bi bilo sodelovanje svetovne sindikalne federacije pri delovanjih sveta omejeno na isti obseg in iste temelje, kot sodelovanje ameriške federacije dela in mednarodne združne zveze.

Na ta način je svetovna sindikalna federacija od prvega početka razpravljanj o tem vprašanju postavljena na isto osnovo z ameriško federacijo dela, ki je, kot znamo, sama narodna strokovna zvezna organizacija. V nobeni stopnji je ni mogoče primerjati s svetovno sindikalno federacijo, niti s stališča članstva, ugleda in vpliva niti s stališča izkustva, ki bi moglo koristiti gospodarskemu in socialnemu svetu v interesu okrepitve gospodarskega sodelovanja med narodi.

Svetovna sindikalna federacija je enotna strokovna zvezna organizacija, ki združuje nad 60 milijonov delavcev in nad 50 dežel vsega sveta. Njeno izkustvo je nakopičeno po izkustvih mnogih narodnih strokovnih zvez. Za sama ta narava svetovne sindikalne federacije je zagotovilo uspešne podpore ZN pri reševanju zapletenih gospodarskih in važnih socialnih problemov. Ni dvoma, da bo to izkustvo zelo koristilo za izboljšanje gospodarskega sodelovanja med narodi, če ga izkoristi organizacija ZN.

Ameriška federacija dela naj se pridruži svetovni sindikalni federaciji in tako kot član te organizacije sodeluje pri delovanju organizacije ZN.

Če izrazi svojjo željo narodna nevladna organizacija, da bi želela sodelovati in pomagati pri delu ZN se moramo predvsem vprašati v kakšni meri je ta organizacija voljna sodelovati z zvezami drugih dežel. To vprašanje je zelo pomčno in važno, če pretresamo predloženo resolucijo. Če bi predlog, o katerem se sedaj vodi diskusija, sprejeli, bi ameriška federacija dala zadobila privilegirani položaj. Imela bi posebno, neovidno predstavnitvo v gospodarskem in socialnem svetu.

Tak položaj bi pomenil za ostale narodne sindikalne organizacije težko krivico. Tako stanje bi gotovo ustvarilo surogat viis na ostale narodne strokovne zveze.

Zelbi bi, da se pravilno razume stališče sovjetske delegacije v tem vprašanju. Sovjetska delegacija nima namena sprotni vprašanja o zahtevah te ali druge narodne sindikalne organizacije, vključno ameriške federacije dela.

Pri vsem tem moramo upoštevati načelo enakopravnosti in pravičnosti. Svetovno sindikalno federacijo ne smemo postaviti v isto vrsto s kakršnokoli drugo sindikalno organizacijo. Zato ne more sovjetska delegacija podpirati predloga odbora št. 1, kajti ta predlog ne daje svetovni sindikalni federaciji onega položaja, ki ga po svojem delu zasluži. Ta predlog omejuje možnost izkoristitve velikega izkustva te organizacije pri reševanju številnih gospodarskih in socialnih problemov.

Na koncu je Gromiko v imenu sovjetske delegacije izjavil, da bodo sovjetski sindikati, ki štejejo nad 20 milijonov članov, aktivno podpiri svetovno sindikalno organizacijo pri njenih naporih.

Jugoslovanske zadruge bodo tekmovalale

Beograd, (Tanjug). — Srbske poljedelske zadruge so na zahtevo številnih zadrug poslale poziv vsem zadrugam, naj se udeležijo tekmovalnja pri obnovi dežele.

Zveza srbskih poljedelskih zadrug je izdala načrt za tekmovalnje, ki predvideva poleg maksimalnih naporov za povečanje proizvodov poljedelstva in živinoreje tudi obnovo razdejanih in požganih vasi in mest, pravilno mostov, cest, izgradnjo novih sol in zadržnih domov.

Tekmovalnje se bo izvajalo med zadržnimi člani, med posameznimi zadrugami in zadržnimi zvezami raznih republik.

Na ta način se bodo jugoslovanski kmetje, ki so se borili složno z delavci v narodno osvobodilni borbi sledi udeležili dela in tekmovalnja za čim prejšnjo obnovo in izgradnjo domovine.

Težave naše delovne mladine

Naloge mladinskih delavskih organizacij. Njih odnos do dela

Pred nekaj dnevi se je sestala v Trstu Pokrajinska komisija delovne mladine, na kateri so bili prisotni zastopniki raznih strokovnih in krajevih mladinskih organizacij. Mladinci so razpravljali o raznih vprašanjih, posebno pa o nalogah mladinskih delavskih organizacij in o njihovem odnosu do dela.

Že dalj časa je, odkar se tudi mladina bori v vseh tovarnah proti svojim izkoriščevalcem za pravice, ki jih ne morejo priznati delodajalci. Mladinci poudarjajo, da so bili oni med prvimi aktivnimi borci, ki so se borili v hribih proti nacizmu in fašizmu. Danes so spet prvi v vsakdanji borbi za gospodarske in politične svobode. Zato da ne bi ostale ničeve vse priboljške narodno osvobodilne borbe. Mladina ne zahteva, naj se razlastijo vsi tovarnarji, marveč najodločneje zahteva zboljšanje delovnih pogojev, strokovne šole, čistko itd. Da bi se dosegli ti cilji, je bila ustanovljena Pokrajinska komisija delovne mladine.

Delovna mladina in sindikati

Naloge delovne mladine se bodo izvrševale v okviru sindikalne organizacije naših mladincev, a njeni člani bodo morali poravnati vse probleme, ki se nanašajo na delo mladincev in na njihove pravice. Komisija bo tesno povezana z Enotnimi sindikati. Ta povezava je nujna, ker bodo mladinci razpravljali o svojih gospodarskih potrebah in zahtevah. Z druge strani bo komisija podpirala vsako sindikalno akcijo Enotnih sindikatov.

Tudi zastopnik Enotnih sindikatov tov. Ivan Bukovec-Vojmir je poudaril potrebo te povezave in zagotovil, da bodo Enotni sindikati v vsakem pogledu podpirali delovno mladino. Tov. Vojmir je izjavil, da se morajo mladinci tesneje povezati z delavsko organizacijo in v njej sodelovati. Sindikalno delo ne izključuje političnega delovanja, marveč vsi člani sindikalne organizacije se morajo zanimati tudi za politična vprašanja. Ni naloga Enotnih sindikatov, da se borijo le za ekornu mednarodno izboljšanje, marveč tudi za konkretna vprašanja, ki se pojavljajo pri nas, t. j. borba proti vsaki infiltraciji fašističnih elementov na vodila mesta v tovarne. Tov. Gasperlin je obširno poročal o sindikalnem delovanju in poudaril, da mladinci ne smejo smatrati sindikata kot apolične organizacije. To je bilo poudarjeno tudi na samem svetovnem sindikalnem kongresu v Parizu.

Najvažnejše vprašanje je vprašanje strokovnih šol. Ker bi morali mladinci sami nabavljati potrebni papir in ostalo, je tudi v tem velika ovira, kajti 30 pol papirja stane deset lir, a svinčnik 30 lir. Ti stroški so preveliki za njihovo dohodke. Razen tega predstavlja velike težave tudi vpra-

šanje menz, ki dajejo nezadostno hrano; zato mladinci radi pohljijo zvečer na večerje. Zaradi tega obiskuje v Miljah strokovne šole 40% mladincev, a v Trzinu jih 80% sploh ni. Povoljno je rešeno vprašanje strokovnih šol v Trstu v tovarni strojev pri Sv. Andreju, kjer uprava tovarne daje brezplačno papir in ostale potrebščine.

Eno najvažnejših vprašanj je zaposlitev demobiliziranih garibaldincev. Mnogo teh aktivnih antifašističnih borcev je še sedaj brezposelnih. Velika krivica je, da so vrženi na cesto in zasmejavani mladinci, ki so bili pripravljeni žrtvovati tudi svoje življenje za zmago demokracije. Mora se podvzeti vse, da se ta krivica v najkrajšem času popravi. Ne sme se dovoliti, da se pozabljajo ravno najzlaščnejši člani delavskega razreda.

Zahteva po obveznih in brezplačnih šolah

Delovna mladina hoja zahtevala obvezno in brezplačno šolo, ki naj se vrši po delu. Ure učenja se morajo smatrati kot delovne ure in morajo biti zato tudi plačane. Vsa potrebna učna sredstva morajo dati na razpolago uprave tovarne. Vsaka stroka mora imeti svojo posebno šolo. Delovna mladina hoja zahtevala, naj se čimprej zapošli vsi garibaldinci ter vsi ostali mladinci, ki so še nezaposleni, in da morajo vsi obiskovati strokovne šole. Ne mora se dovoliti, da ostane šola privilegij nekaterih izbrancev. Onočijočiji je treba ustvarjanje širokih slojev dobrih bodočih strokovnjakov. Razen tega se morajo popraviti dolžnosti o plačah. Vsak mladinec, ki je sposoben napraviti dobro določeni predmet, mora dobiti za to enako plačo kot drugi delavec istih sposobnosti. Zaradi tega je potrebno ustvariti v vseh tovarnah posebno komisije, ki bodo določale sposobnosti delavcev-mladincev in jim tudi določale plače po njihovih sposobnostih.

Vsi ti problemi delovne mladine predstavljajo veliko pomanjkljivost, ki vlada v naših kolektivnih pogodbah, posebno pa v vsakdanji praksi v tovarnah. Zato je predvsem potrebno podpirati naše mladince, ki so bodočnost naše industrije, v vseh njihovih težnjah za zboljšanje njihovega položaja. Mladina vseh naprednih demokratiziranih delavcev polno podporo, ima ne le brezplačne strokovne šole, marveč celo univerze; uživa polno socialno zaščito in zato je prirodno da prednjači v vseh delih ter se tudi uveljavlja s svojimi udarniki. Ni malo udarnikov med jugoslovanskimi, ruski in drugimi mladinci naprednih demokratiziranih delavcev. Tako bi moralo biti tudi pri nas. Za tem teži naša delovna mladina in v tem jo bomo tudi podpirali z vsemi sredstvi, ki jih imamo na razpolago.

zgodnje sadje in bi takoj začeli s polnim sezonskim delom, ki bi doseglo višek v jesenskem delu s pridelovanjem sadnih sokov, s sušenjem, vkuhanjem, konzerviranjem in žganju.

Ta vrsta zadrug potrebuje večja gnojna sredstva, posebno ko se gre za nabavo potrebnih Ovratah bi napravili konec sezone, članom pa bi ob izročitvi sadja dali predprijme. Za nabavo gnojnih sredstev bi morale zadruge določiti dovolj visoke cene, ali pa si preskrbeti gotovino z brezobrestnim posojilom pri članih samih. Vsaki drugi kredit stane in glavni zaslužek bi na ta način prešel v roke tretjim osebam. Poleg tega bi najemanje posojil moglo biti v zvezi s takimi pogoji, ki bi jih v danem roku ne mogli izpolniti, kar bi povzročilo nove težave in ovire pri poslovanju. Naj slabše je, če take ovire nastanejo v polnem teku dela, ker to lahko postane za zadrugo usodno.

Bistvena zahteva pri vsaki zadrugi pa morajo biti: lasna sredstva!

Nova zadruga v Trstu

Na sedežu Enotnih sindikatov so se s 21. februarja vse pristaniške delavce, razpravljale o o ustanovitvi zadruge, v katero bi stopile stare in dobre delavce, da bi zaščitili njihove pravice, delovno disciplino in ekonomske interese.

Zadruga se ustanovili s podporo Enotnih sindikatov pristaniške stroke. Tov. Juraga je v svojem govoru poudaril potrebo sindikalne enotnosti vseh delavcev, ker si le na ta način lahko pribavijo delavske pravice. Izbrani je bil odbor zadruge, nakar je tov. Juraga čestitil izbranim zadrugnim članom in jim želel polno uspehov pri njihovem bodočem delu. Opozoril jih je obenem, naj bodo tako dosledne borke za delavske pravice, kot so bile žene, ki so se udeležile slavnih manifestacij 14. februarja 1902, ko so v prvih linijah podpirale svoje tovariše v borbi proti nasilni avstrijski policiji.

Socialna zaščita

O SOCIALNEM ZAVAROVANJU

VI. Dolžnosti in pravice zavarovancev

Jasno je, da nimajo zavarovanci samo pravic, ampak tudi dolžnosti. Zavarovanci — delovno ljudstvo — imajo pravico do preventivnega zdravljenja, do zdravljenja, ko oboli, do rent in pokojnin itd., imajo pa tudi dolžnosti. Dolžnost, da plačuje prispevke in dolžnost, da ne izrablja svojega zavarovanja. Vsak zavarovavec, ki si- mulira bolezen, ki se hlina bolnega, ko ni, in presleti tudi zdravnik, slepari zavarovalnico in škoduje svojim tovarišem, ki so resnično bolni.

Pravica zavarovancev je tudi upravljanje delavskega zavarovanja. Prepričani smo, da bo pod upravo delovnega ljudstva vedno manj takih škodljivcev in da bo tudi uprava izvrševala svoje dolžnosti napram zavarovancem.

Preprijani smo, da bo za vedno izginil tip surovega in površnega blaginjskega zdravnik, in tip birokratskega uradnika zavarovalnice. Dolžnost zavarovancev je, da postavijo v upravo zavarovalnice ljudi iz ljudstva — svoje tovariše — ki bodo nametali v zavode socialnega zavarovanja poštene in sposobne zdravnike in uradnike, pripadnike iz tega velikega kolektiva —

VII. Naloga sindikatov

Delovno ljudstvo — zavarovanci — bo upravljal socialno zavarovanje po svoji strokovni organizaciji, to je po svojih sindikatih. Sindikati bodo imenovali upravo podružnic, federalnih zavodov in osrednjega zavoda. Sindikate čaka torej v FLRJ velika naloga. Da bomo razumeli veličino te naloge, moramo poudariti še nekaj.

Število zavarovancev bo v FLRJ ogromno in bo gotovo doseglo v najkrajšem času milijon. Pri takem številu zavarovancev je seveda tudi število pomoči potrebnih ogromno. Tu niso samo bolniki, ampak tudi posreženosti, onemogli, upokojenci itd. Upravni aparat mora biti seveda zaradi tega zelo velik. Naloga sindikatov je, da imenujejo v upravo tega ogromnega zavoda zgrajene in sposobne tovariše, ki bodo znali poenostaviti vse aparat z najhitero in najstrožjo prevelikega odstotka dohodkov in da bodo dajali čim izdatnejše.

V prejšnjem članku smo omenili, da se prispevki nezdane panoge ne porabijo v celoti, ampak da morajo služiti letos pobrani prispevki tudi za rente — nezdane rente — ki se bodo plačevale še več za tiste nezdane, ki se bodo pripetile letošnje. Zato se zbirajo v tej panogi ogromni kapitali, ki jih je treba takoj naložiti, da bodo donosali obresti iz katerih se bodo plačevali renti. Slabo naloženi kapitali bodo donosali malo in nezdane panoge bo postala pasivna. To se pravi, da bo morala država iz splošnih sredstev pomagati, da ne bodo ostali rentniki brez rent.

Naloga sindikatov je, da po svojih zaupnikih nadzirajo to premoženje. Ravno tako se zbirajo veliki kapitali v starostni (invalidski) panogi. Razen tega upravlja socialno zavarovanje še bolnice, okrovališča za otroke in ozdravila itd. Vse to, ki se bodo zbirale v socialnem zavarovanju bodo šle v stotine in stotine milijonov.

Premoženje delovnega ljudstva, zbrano v socialnem zavarovanju, je torej silno veliko in sindikati čaka velika naloga, da vzdržijo svoje članke tako, da bodo sposobni voditi ves aparat in odgovarjati zanj množici delovnega ljudstva. Prepričani smo, da bo novi delovni človek kot veliki nalogi in da bo to novo socialno zavarovanje izdatno pomagalo pri izgradnji novega, višjega in boljšega življenjskega standarda delovnega ljudstva.

Usposobimo žene za odgovorna mesta

Zena na delo

»Delavska enotnost« iz Ljubljane je objavila članek tov. Pepce Kardelj o ženskih vprašanjih in vlogi žene v sindikalni organizaciji. Smatramo potrebno objaviti ta članek v celoti, ker prinaša tudi smernice za teletovanje naših žene v strokovnih organizacijah. Že večkrat smo v našem listu opozarjali na ista vprašanja. Tudi danes je potrebno poudariti nujnost, da se morajo ženske bolj živahno udeleževati in delovati v sindikalnih organizacijah.

Naše žene delajo v prosti luči nočno delo in prejemajo komaj četrtino medve v primeru z on, ki jo prejemajo moški. Vidimo mnogo deklet, ki se prodajajo okupacijskim vojakom, ker nimajo dela in poštenega zaslužka in ker nimajo prave razredne zavesti, ki bi jo lahko pridobile v sindikatu. Vidimo, kako se njihove pravice kršijo tudi v javnih aktih in kolektivnih pogodbah.

Večkrat mora pustiti mati doma bolnega otročka samega ali pa ga izroči v varstvo tučjem, le da more iti na delo in zaslužiti kosček kruha.

Nekateri si »služijo« kruh kot blonice. Ker ni dela in socialne zaščite, se nekatere prodajajo celo v javnih hišah. Matere poniževane, dekleta nezaščitena postrežnice zaničevane...

Naše žene moramo propadajo. Posebno težko je stanje mater. Nimajo nobene moralne črtnine in moči. Nagonsko so povezane s svojim otrokom in zaradi njegove zaščite se večkrat prepustijo hošobnosti in nasilju gospodarja in denarja. Sebe žrtvujejo za otroka!

Žene! Razbijte te strahotne okove suženjstva, organizirajte se, zupajte svojim močem, ki niso majhne. Delajte, učite se in organizirajte se — v tem je vaša rešitev. Na delo!

Število žene v proizvodnji se znatno večja. Z gotovostjo lahko trdimo, da tretjino zaposlenega delavstva, zlasti v nekaterih strokah, predstavljajo žene.

Buržoazija je vedela, da s pritegovanjem žene v proizvodnjo dobiva večjo in cenejo delovno silo, katere ji povečava dobiček. V tem brezobristnem izkoriščanju se buržoazija ni brigala za posebno vlogo žene kot matere in jo je zaposlevala na vseh delih ne glede na njeno fizično zmogljivost. Delodajalci so rajši zaposlili žene-matere, kajti one so v boju za goli obstanek sebe in svojih otrok neumorno delale in bile najbolj disciplinirane.

Sprememba v položaju žene

Z narodno osvobodilno borbo, z največjim naporom in trpljenjem in tudi s polnim udeleževanjem žene je spremenjen nosilec oblasti v državi. S tem se je spremenil tudi položaj žene. Dani so vsi pogoji v najširših možnostih, da se žena upre vsakemu neodgovornemu poskusu izkoriščanja ali zapostavljanja. Žene so to spremembo zaslužile s svojim bojem v partizanskih odredih in z ilegalnim političnim delom v samem blagu sovražnika.

Poziv, katerega je našim narodom takoj po osvoboditvi dala Komunistična partija, poziv na obnovo in izgradnjo, so naše žene pravilno razumele. Danes srečamo na vseh poljih dela ogromno število žen, ki so z največjim elanom pristopile k obnovi porušene domovine, da svoje sposobnosti, katere so dokazale v narodno osvobodilni borbi, postavijo v službo splošne izgradnje.

Žene se niso odločile samo za delo, ampak so v istem številu pristopile tudi v svoje sindikalne organizacije. Toda dejstvo je, da se na sestankih in plenih, konferencah in kongresih vidi zelo majhno število žene. V vodstvu naših posameznih organizacij so po ena ali dve ženi, in to samo v toliko, da se ne vidi, da jih sploh ni. Sindikalni funkcionarji in sindikalne organizacije morajo na to obrniti posebno pažnjo. Pobrigati se morajo, kako bi spremenili svojo politiko in dosegli, da bo sodelovanje žen tudi v družbenem življenju, a posebno v sindikalnem gibanju v skladu z njihovo vlogo v gospodarstvu in z njihovim delom v splošnem urejanju prilik v naši deželi po osvoboditvi. Delo žen v proizvodnji je daleč preseglo njihovo udeleževanje tudi na vodilnih mestih v družbenem in političnem življenju dežele.

Zelo majhno je število žen, ki v sindikalnih organizacijah vršijo dolžnosti odgovornih funkcionarjev in referentov za posamezne sektorje dela. Medtem pa je izkušnja narodno osvobodilne borbe pokazala sposobnosti žen kot voditeljev na najodgovornejših mestih, pokazala je njihovo prispevnost, tudi tedaj, kadar je bilo v nevarnosti življenje velikih števil borcev. Ta izkušnja nas vzpodbuja, da smemo pristopiti k dvigovanju žen na odgovorna mesta in da jim pomagamo v njihovim razvoju.

Res je, da je žena v mnogih primerih kulturno in politično znatno zaostala, toda res je tudi to, da se vloga premalo trudi za njen napredek. Le zaveden človek ne bo nasledel sovražnemu vplivu. Nikoli ne smemo pozabiti, da reaktorji in razredni sovražniki samo čakajo na vsako možnost, da bi podkopali nezadovoljstvo in izživali zmešnjavo. Temu sovražnemu rovarjenju je najprikladnejša žena, a zlasti danes, ko se naša država.

Staro pristanišče

in obnova

Pristaniški delavci starega pristanišča so ugotovili sledeča porazna dejstva:

»Ne zavidamo delavcem novega pristanišča, ki delajo podnevi in ponoči, tako da smo našli kar 7 ladij, ki so čakale na odprtjem morju, da bi prišle na vrsto za iztovor. V tem času ni prišla v staro pristanišče niti ena ladja.

Znano nam je, da naše pristanišče nima takih mehaničnih naprav, kot jih ima pristanišče pri Sv. Andreju. Vendar se naši hidravlični žerjavi in naši hangarji ne smejo podcenjevati.

Glavna značilnost je to, da se je v novem pristanišču nekaj popravljalo, (vendar zelo malo) medtem ko se v starem pristanišču ni popravljalo nič.

V pogledu dviganja potopljenih ladij smo mi strokovnjaki, in se zavedamo, da bi lahko s skromnimi in preprostimi sredstvi dvignili dva plovca žerjavi, ki sta bila potopljena pred hangarjem št. 6. Na ta način bi pomagali tudi delu Zaveznikov, ki bi mogli izkoristiti ta hangar, ker je zelo prostorn.

To velja tudi za torpedovike, ki je potopljena pred hangarjem Lloydja. Če bi dvignili to ladjo, bi se takoj usposobili štirje hangarji.

Za vse to se ni nikoli zanimala ZVU, ki nadaljuje s svojimi popravili le v novem pristanišču.

Imamo tudi obalo Traiana, ki je pred leti lahko sprejemala celo 14.000 tonske ladje. Ta obala je zlasti pripravna za neposredno utovarjenje.

Smatramo, da bi morala ZVU poslušati to našo priporočilo in razmisлити o koristih tega dela. Vse izločanje blaga bi na ta način postalo cenejše in bi se opravilo v krajšem času.

Dr. B. J.

va nahaja v težkem položaju in ko ni dovolj življenjskih potrebščin, da bi lahko v polni meri zadovoljili potrebam vsakdanjega življenja.

V ženah je treba vzbuditi zanimanje in jih dvigniti

Narodno osvobodilna borba je dala ženi pravice, ki ji odpirajo pot do vsakega mesta, tudi do najodgovornejšega. Toda vedeti moramo, da je treba mnogo žene zainteresirati in jih dvigniti, da se bodo zavedale svojih dolžnosti in čutile potrebo te dolžnosti vršiti, da bodo pristopile k vsakemu delu kot enakopravni člani naše družbe. Do zdaj nismo dovolj resno razumeli, da žena ne more od kraja in popolnoma izkoristiti svoje enakopravnosti zaradi podrejenega položaja, katerega je še do včeraj zavzemala. Mladica je brez vsake kvalifikacije, kajti prav neizkušeni delavci-žene so bile pred vojno najuglednejši objekti izkoriščanja. Medtem pa je danes v interesu naših narodov in v interesu naše državne organizacije, da iz vsakega človeka napravimo kvalificiranega delavca. Da bi žena res lahko šla v vse panoge proizvodnje, ji je treba dati vsaj najosnovnejše znanje, kajti le tako se bo lahko popolnoma posvetila delu. Ženi ne bi bilo težko to doseči, če bi imela potrebno pomoč.

Imamo tudi žene, ki so se iz narodno osvobodilne vojne vrnile kot oficirji. Če jih bomo strokovno usposobili, bodo lahko najboljša in najzanesljivejša zamenja za mnoga mesta, katere danes zavzemajo spekulanti in ljudski sovražniki (razni dobavitelji, skladiščniki itd.).

Kaj je dolžnost sindikalnih organizacij in celotnega aktiva

1. Prirediti ženo na odgovorna mesta v proizvodnji in ji omogočiti polno sodelovanje v družbenem življenju.

2. Dati ji vsakodnevno pomoč v osnovni izobrazbi, v kulturno-političnem dvigu in strokovni usposobljenosti.

3. Usposobiti žene za dobre in odgovorne voditelje sindikalnih organizacij in okrepiti naš kader funkcionarjev z ženami.

4. Vzbuditi v vseh zaposlenih ženah zanimanje za njihove najbolj preje lastne probleme, kakor: gradnja dečjih domov, otroški zavetišči in za mere, katere bi žene osvobodile vsakdanjega domačega dela.

5. Vzbuditi v ženi zavest, da ne opravlja svojega dela samo iz potrebe za vsakdanjimi kruhom, ampak da s tem doprinese pram tako k obnovi in izgradnji naše države in da ji takšno delo mora prinašati zadovoljstvo.

6. Posebno pažnjo je treba posvetiti ženam, katere so sodelovale v borbi, ker so naše najboljše tovariše, ki bodo najhitreje razumele svoje naloge na gospodarskem polju.

Če bomo resno pristopili k reševanju teh problemov, lahko z gotovostjo računamo na novo in veliko število predanih in poštenih kadrov, ki so neizkoriščeni, a sposobni, da dajo svoje prispevek. To je način, da v znatni meri zmanjšamo težave, s katerimi se bori naša država.

Pepca Kardelj.

Citajte in širite

Primorsko delavsko enotnost

Sindikalni sestanki

v tržiškem okraju

V nedeljo 10. t. m. sta se vršila dva kmečka sindikalna sestanka v tržiškem okraju: V Ronkah in v Vermeljani. Razen tega so imeli vsaj sestank delavci gradbene stroke, zaposleni pri CRDA-i, na katerem je bilo prisotnih okoli 400 članov. Tudi mezdni kmečki delavci, zaposleni pri terenskih delih, so se sestali. Bilo jih je okoli 150.

Na vseh teh sestankih so bili prisotni tovariši okrajnega odbora Enotnih sindikatov v Trzinu.

Predsednik Enotnih sindikatov iz Trzica, tov. Černigoj se je udeležil v torek širšega sestanka na katerem je bilo prisotno okoli 250 delavcev. Sestale so se tudi žene v tovarniški menzi in razpravljale o svojih mezdah in drugih vprašanjih. Delavci in nameščenci tovarne Solvay so se sestali polnoštevilno. Pred 650 delavci in nameščenci je govoril tov. Černigoj o čistki.

10. t. m. se je sestalo v Izoli Morosini 60 kmetov, v prisotnosti tov. Fumisa in Muslina.

V samsen Trzinu se je vršilo veliko število sindikalnih konferenc in sestankov. Sestanki so se vršili v tovarni oja, v tovarni Solvay ter na terenu, kjer delavci pokrivajo protitankovske zaščitne rove.

Okoli tisoč delavcev lesne stroke, zaposleni v tržiški ladjevelnici, se je sestalo 14. februarja. Na tem sestanku sta govorila tovariša Battilana in Marea predvsem o združenju vprašanjih, o razdornem delu Juljskih sindikatov, o akordnem delu, o čistki, o sindikalni politiki itd.

Iz vsega tega je jasno razvidno, da so tržiški delavci najagilnejši.

Zbirajte za naš tiskovni sklad!

Atene. (Tass). — Dne 14. II. se je vršila po vsej Grčiji dvourna predhodna stavka. Stavko je organiziral grška konfederacija dela v protest proti novemu mezdnam, ki jih je določila vlada v zvezi z razrednotenjem drahme. Namen stavke je bil, posvariti vlado, da so delavci pripravljeni na vztrajno borbo, če vlada ne preklic svojih sklepov. V Atenah je stavka zajela vse industrijske panoge. Tramvaj in železniški promet je bil ustavljen, električni tok prekinjen, banke, državne in zasebni uradi zaprti.

V Pireju je v pristanišču in mestu zaostalo vse življenje za dve uri. Trgovine so bile zaprte v znak solidarnosti z delavci. Celo stoječice so prekinile prodajanje.

Poročilo tiska so stavkali delavci v nameščenci v Solunu Volosu Larisi in drugih mestih. Obrtniki in veliki del trgovcev so se pridružili stavki. V Kalamati je vojaški poveljnik prepovedal stavko.

V mnogih tovarnah so se vršili sestanki. V Atenah so glavni odbori vseh strokovnih zvez, ki so članice grške konfederacije delavskih zbora, se združili v gladiščni Aliks. Rešitvica, ki je bila sprejeta na sestanku, ugotavlja, da pomen vladni sklep o novih mezdah dejansko znižanje mezd za polovico. Resolucija poziva delovno ljudstvo, naj stori vse v obrambo pravice do življenja, ki mu je ni mogoče odvzeti.

Milano. (Radio Milano). — Delavci telefonske družbe za Piemont in Lombardijo »Stipele« vz nemirnih in grozijo, da bodo stopili v stavko. Vzrok tega je odklonitev voditeljev družbe, da bi odobrili ustanovitve upravnega sveta Komisija delavcev, ki je bila poslana na ravnanje stavke, da bi predložila to zahtevo, se je vrnila z negativnim odgovorom. To dejstvo je povzročilo pravo protestno manifestacijo. Ob 11.15 so delavci zapustili delo ter se zbrali na ulici, kjer so jim govorniki obrazložili položaj. V teku so pogajanja z družbo.

Odgovorni urednik: Albin Zabrc.

Namesto uknjenih radijskih predavanj

Kolektivne pogodbe in sindikati

Počasi, toda stalno se je utiral v vrstah delovnega ljudstva pojem interesov skupnosti. Mnogočeno vedno bolj razumevajo in občutijo vso moč in gotovost, ki jim jo nudijo povezanost vseh prilično enako, da ne rečemo enako vrzedeletih, v močnejše skupnosti — v množične organizacije. Vsi, ki pravilno razumejo odnos izrabljenih delovnih množic do kapitalistov, ne morejo, niti ne smejo biti ob strani. Poseti morajo v dogodke. To najlažje dosežejo v množičnih organizacijah, s pomočjo katerih pridejo do borbo za življenjske pravice najhitreje in najbolj gotovo do uspehov, seveda v kolikor so v določenem času dani za to pogoj. Čim močnejše je povezanost, čim enotnejše je delovno ljudstvo, tembolj verjetno je, da bodo napore uspešni.

Vzpostavljamo se to zavest, se razvija in v praktičnem življenju uveljavlja pojem kolektivnih pogodb. Ta pojem je prav za prav odraz povezanosti medsebojnih enakih interesov, ki jih morajo delavci braniti, se zanje boriti in potrditi z enotnim nastopom. Enotni sindikati so množična organizacija vseh onih, ki jih kapital izrablja in ki sami nimajo drugega kot marjave, delavne roke in umske sposobnosti kar naj bi bilo po mnenju kapitalistov le sredstvo za njih bogatenje. Pravice vseh teh marljivih rok ščitijo Enotni sindikati. Zato je razumljivo, da je predvsem sindikatom mnogo na tem, da sklepajo kolektivne pogodbe, v katerih so zabeležene in potrjene pravice delovnega ljudstva. Sindikatom ne sme in ne more

biti vseeno pod kakršnimi pogoji se sklepajo in kakšne vsebine so kolektivne pogodbe.

V pogledu kolektivnih pogodb je stvarnost v kapitalističnem pojmovanju demokraciji različna od one, ki jo opažamo v državah, katerih ureditvi sioni na ljudski demokraciji. Kapitalisti bodo vedno zagovarjali svoje privilegirane položaje. Oni se bodo z vsemi silami branili priznati delovnemu ljudstvu njegove pravice. Pri tem se ne bodo strahili posluževati se tudi najogabnejših sredstev in spletk. Zato je razumljivo, da kolektivne pogodbe v kapitalistični ureditvi dejansko ne bodo imele onega značaja in one vsebinske vrednosti, ki bi jo po svojem namenu morale imeti in katerega dejansko imajo v državah z ljudsko demokracijo.

V preteklosti so se morali delavci za vsako kolektivno pogodbo boriti proti delodajalcem, ki so imeli na svoji strani oblast in njene organe. Ko so kolektivno pogodbo že izvojevali, so se morali še naprej stalno boriti, da se je kolektivna pogodba izpolnjevala. Pravice delovnega razreda, tiste, ki so bile zajamčene z zakonom kakor tudi tiste, katere so delavci v posameznih podjetjih izvojevali in utrdili s kolektivnimi pogodbami, so bile v stalni nevarnosti, da jih iztirajo.

Razumljivo je, da se v preteklosti delovno ljudstvo in strokovne organizacije pri sklepanju kolektivnih pogodb niso brigale

za produktivnost dela, racionalizacijo proizvodnje, delovno disciplino, za štednjo materiala itd., ker je vsako izboljšanje v proizvodnji povečalo bogastvo lastnika podjetja in krepilo gospodarske in politične položaje izkoriščevalcev delovnega ljudstva.

V ljudski demokraciji se je popolnoma spremenil odnos delavcev do proizvodnje. Medtem ko so se delavci prej v podjetjih borili samo za to, da se v kolektivno pogodbo vnesle odredbe, ki so utirale njihove pravice, se morajo delavci po zmaji ljudske demokracije brigati za to, da z uresničevanjem svojih pravic v podjetjih in z izpolnjevanjem svojih dolžnosti do dela prispevajo za vse večji razvoj produktivnosti dela. Samo na tej stvarni osnovi bo delovno ljudstvo izboljšalo svoje življenjske pogoje.

V ljudski demokraciji so kolektivne pogodbe dragoceni prispevek k socialno-politični zakonodaji. Njih osnova in hrbtenica mora biti uveljavljena in plačana. Tako uredba se lahko pravilno, natančno in nedvoumno uveljavlja samo s kolektivnimi pogodbami. Te pogodbe morajo biti v ljudski demokraciji v enaki meri obvezne za oba področja. Delodajalec mora plačati delavcu za delati. Uredbe in pogodbe morajo izhajati iz splošne gospodarske situacije, meze pa se morajo ravnati po potrebah delovnega ljudstva. Seveda se lahko pripi, in tak